

Sygn. akt III AUa 1591/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 marca 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Agata Pyjas-Luty (spr.)
Sędziowie:	SSA Dariusz Płaczek SSA Grażyna Wiśniewska
Protokolant:	Magdalena Siemieniec

po rozpoznaniu w dniu 9 lutego 2022 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z wniosku (...) Sp. z o.o. w K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w W.

o składki

na skutek apelacji (...) Sp. z o.o. w K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 14 czerwca 2017 r. sygn. akt VII U 988/08

- zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego w ten sposób, że stwierdza iż (...) Sp. z o.o. w K. nie ponosi odpowiedzialności za wymienione w zaskarżonej decyzji składki nieopłacone przez Przedsiębiorstwo (...) z siedzibą w L.;
- zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w W. na rzecz (...) Sp. z o.o. w K. kwotę 3 600 (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania;
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w W. na rzecz (...) Sp. z o.o. w K. kwotę 4 080 (cztery tysiące osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt III AUa 1591/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 grudnia 2007 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. (...) stwierdził przeniesienie obowiązku zapłaty zobowiązań z tytułu nieopłaconych składek na następcę prawnego - (...) Sp. z o.o. - nabywcę

Przedsiębiorstwa (...) z siedzibą w L. oraz stwierdził wysokość przejętych zobowiązań z tytułu nieopłaconych składek w łącznej kwocie 853 293,19 zł.

Wyrokiem z dnia 14 czerwca 2017 r. (sygn. akt VII U 988/08) Sąd Okręgowy w Krakowie, VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił powyższą decyzję w ten sposób, że stwierdził wysokość przejętych zobowiązań z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne w kwocie 540 484,71 zł z odsetkami liczonymi na dzień 29 czerwca 2006 r., na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 59.737,26 zł z odsetkami liczonymi na dzień 29 czerwca 2006 r. oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w kwocie 64 232,42 zł z odsetkami liczonymi na dzień 29 czerwca 2006 r., a w pozostałym zakresie oddalił odwołanie, a także zasądził od (...) Sp. z o.o. na rzecz organu rentowego kwotę 7 200 zł.

Sąd pierwszej instancji jako bezsporną okoliczność wskazał, że w dniu 30 grudnia 2005 r. umową sprzedaży zawartą w formie aktu notarialnego (...) Sp. z o.o. nabyła od Skarbu Państwa Przedsiębiorstwo Państwowe (...), stanowiące przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 55⁽¹⁾ k.c. Zgodnie z § 3 ust. 1 umowy sprzedaży jej przedmiotem był zespół składników materialnych i niematerialnych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej, będących do dnia przekazania P. Sp.zo.o. we władaniu Przedsiębiorstwa (...) oraz zobowiązania i obciążenia tego przedsiębiorstwa według stanu na dzień podpisania umowy sprzedaży, wynikające z prowadzenia działalności gospodarczej. Przejście praw do przedsiębiorstwa (...) i obowiązków z nim związanych nastąpiło z dniem 1 stycznia 2006 r. (§ 9 ust. 1 umowy sprzedaży). Postanowieniem z 19 grudnia 2008 r. niniejsze postępowanie zostało zawieszono na zasadzie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. do czasu zakończenia postępowania toczącego się przed Sądem Okręgowym w Krakowie Wydział I Cywilny do sygn. akt I C 1438/06 o ustalenie zakresu odpowiedzialności (...) Sp. z o.o. jako nabywcy przedsiębiorstwa (...) wobec wierzycieli Przedsiębiorstwa (...) za długi tego podmiotu. Jednym z pozwanych w tym postępowaniu był Zakład Ubezpieczeń Społecznych jako wierzyciel Przedsiębiorstwa (...) z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. (...) Sp. z o.o. o ustalenie zakresu odpowiedzialności zostało prawomocnie oddalone. Na skutek skargi kasacyjnej spółki sprawa była rozpoznawana przez Sąd Najwyższy, który w wyroku z 24 kwietnia 2014 r. do sygn. akt III CSK 182/13 oddalił skargę kasacyjną, a Sąd Okręgowy podjął zawieszono postępowanie.

Celem ustalenia wartości nabytego przedsiębiorstwa w dniu jego nabycia Sąd pierwszej instancji dopuścił dowód z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego, który w sporządzonej opinii zaprezentował różne metody i uzasadnienie przyjętych metod wyceny majątku przedsiębiorstwa. Podniósł, że o wyborze metody wyceny decyduje przede wszystkim cel i przedmiot wyceny. Celem wyceny wartości przedsiębiorstwa na moment sprzedaży w dniu 30.12.2005r. jest potrzeba rozliczenia zobowiązań przedsiębiorstwa powstałych przed jego sprzedażą, a które w wyniku aktu sprzedaży ciąży na kupującym (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B.. Zdaniem biegłego, generalnie zaleca się przeprowadzać oszacowanie wartości przedsiębiorstwa przy użyciu co najmniej dwóch metod wyceny, w szczególności spośród następujących: zdyskontowanych strumieni pieniężnych, wartości odtworzeniowej, wartości skorygowanej aktywów netto, rynkowej wartości likwidacyjnej, przy zastosowaniu metody rynkowej (mnożnikowej). W literaturze przedmiotu często prezentuje się pogląd, iż rzeczywista wartość przedsiębiorstwa nie jest nigdy znana przed realizacją transakcji jego kupna i sprzedaży. Równie często podkreśla się, iż tak naprawdę to rzeczywistą i uchwytą wartość spółki można ustalić dokładnie jedynie w dwóch momentach w jej historii tj. w momencie jej powstania oraz w momencie jej likwidacji. Przyjmując powyższe poglądy można stwierdzić, że wszelkie inne próby ustalenia wartości przedsiębiorstwa między tymi skrajnymi momentami w historii można traktować jako mniej lub bardziej trafne szacunki. Biegły podkreślił, iż wynik oszacowania wartości przedsiębiorstwa nie jest tożsamy z jego ceną, która zostaje określona dopiero w procesie negocjacji pomiędzy nabywcą i sprzedającym. Przedmiotem wyceny może być przedsiębiorstwo rozumiane jako podmiot biznesowy lub też jako zorganizowane składniki majątku. Pierwsze podejście jest właściwe dla firm mających dobre perspektywy funkcjonowania i rozwoju, drugie natomiast wobec firm, które nie przynoszą właścicielowi korzyści z tytułu działalności gospodarczej (odpowiednio wysokiego zwrotu z kapitału) i zasadniczo nie mają perspektyw rynkowych. Jako podstawową metodę wyceny firm mających perspektywy uzyskiwania dodatnich wyników ekonomicznych uznaje się powszechnie metody dochodowe, z których najczęściej stosowaną jest metoda zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Metoda ta, ze względu na podstawowe

kryterium szacowania wartości przedsiębiorstwa, jakim jest dochód z inwestycji (lub prowadzenia działalności biznesowej) najlepiej oddaje wartość rynkową działającego przedsiębiorstwa oraz pozwala na określenie oczekiwania potencjalnych inwestorów dzięki właściwemu oszacowaniu stopy dyskontowej, która jest miernikiem oczekiwanej stopy zwrotu z zaangażowanego kapitału przy określonym ryzyku przedsięwzięcia. Istotą metody zdyskontowanych strumieni pieniężnych (...) jest powiązanie wartości przedsiębiorstwa w momencie wyceny z dochodami pieniężnymi, jakie będzie ono przynosić w przyszłości. U podstaw jej konstrukcji leży założenie, że przedsiębiorstwo jest na rynku kapitałowym towarem, którego użyteczność polega na przyniesieniu właścicielowi korzyści finansowych, wobec czego jego wartość należy potraktować jako zaktualizowaną na dzień wyceny (przy pomocy dyskonta) sumę dochodów netto, jakie ono przyniesie w okresie dysponowania zdolnością do ich generowania. Wybór metody (...) podyktowany był przede wszystkim obecną sytuacją finansową w kontekście z potencjalnie istniejącymi perspektywami rozwoju wycenianego podmiotu w związku z prowadzoną przez przedsiębiorstwo rentowną działalnością w przeszłości, którą planuje kontynuować. Wobec przedmiotowego przedsiębiorstwa zastosowano podejście dochodowe (metodę zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych), mimo że (...) z jednej strony charakteryzuje się znacznie ograniczoną zdolnością do generowania zysku i dodatnich strumieni pieniężnych z drugiej, że ma ugruntowaną pozycję na rynku i która w ostatnich latach utraciła część posiadanej wcześniej pozycji. Podejście to pozwala również na określenie korzyści, jakie uzyskaliby właściciele zaangażowanego kapitału, gdyby funkcjonowało ono na dotychczasowych zasadach. Na moment wyceny kapitał zaangażowany w prognozowaną działalność przedsiębiorstwa jest w całości kapitałem obcym. Innym podejściem może być podejście majątkowe oparte na wartości poszczególnych elementów aktywów i pasywów. Niestety, wycena według wartości księgowej jest oderwana od dochodowości przedsiębiorstwa. W związku z tym, jak twierdzą niektórzy teoretycy i liczni praktycy, może zostać wykorzystana wyłącznie do wyceny majątku przedsiębiorstwa, ale nie do wyceny przedsiębiorstwa jako podmiotu gospodarczego. Z tą opinią trudno się nie zgodzić. Każde przedsiębiorstwo jest przecież czymś więcej niż zwykłym zbiorem elementów majątku. Odpowiedzią na zastrzeżenia, wysuwane wobec wyceny przedsiębiorstwa na poziomie jego wartości księgowej, było sformułowanie metody wartości skorygowanej aktywów netto, czyli wartości aktywów pomniejszonych o wszelkie zobowiązania, rezerwy bilansowe, rozliczenia międzyokresowe bierne i przychody przyszłych okresów. Podstawą wyznaczenia wartości aktywów i zobowiązań mogą być bezpośrednio wielkości ujęte w księgach przedsiębiorstwa (wartość księgowa) lub poddane korekcie uwzględniającej sprowadzenie odpowiednich wartości do poziomu rynkowego i realnego. Wycena typowego przedsiębiorstwa sektora niefinansowego przez obliczenie wartości skorygowanych aktywów netto wymaga: oszacowania wartości poszczególnych składników aktywów, określenia poziomu pozycji pasywów oprócz kapitałów własnych. W większości wycen przyjmuje się je według wartości księgowej, nie poddając korekcie. Celowe (ale w polskiej praktyce rzadko spotykane) jest także uwzględnienie zobowiązań pozabilansowych, oszacowanych z uwzględnieniem prawdopodobieństwa ich wymagalności, obliczenia skorygowanych aktywów netto przez wyznaczenie różnicy wielkości z punktów 1 i 2. Podkreślić należy fakt, iż przeszacowanie wartości księgowej składników majątku trwałego do wartości rynkowej oznacza wyznaczenie hipotetycznej ceny, którą właściciel mógłby uzyskać ze sprzedaży poszczególnych składników majątkowych. Gdyby jednak dokonał takiej sprzedaży pozbawiłby tym samym przedsiębiorstwo zdolności do dalszego działania, a zatem właściwsze byłoby zastosowanie rynkowej wartości likwidacyjnej, uwzględniającej koszty likwidacji przedsiębiorstwa. W przypadku (...) uznano, że podejście likwidacyjne nie jest uzasadnione z uwagi na fakt, iż wystąpiła różnica pomiędzy wartościami z wycen metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych i skorygowanej wartości aktywów netto. Wyższa wartość dochodowa świadczy o wyższym potencjale biznesowym przedsiębiorstwa w odniesieniu do wartości jego majątku. Panuje też pogląd, iż w przypadku niskiej wartości dochodowej przedsiębiorstwa, jego wartość likwidacyjna wyznacza minimalny poziom ceny jego sprzedaży, albowiem bardziej opłacalne jest zlikwidowanie podmiotu niż prowadzenie działalności z określonym ryzykiem gospodarczym. Rozumowanie to nie uwzględnia oczywiście tzw. „kosztów społecznych” likwidacji lub różnych celów właścicieli w przypadku rozproszonego akcjonariatu. Reasumując biegły podał, że dokonane oszacowanie wartości przedsiębiorstwa powinno dać orientację odnośnie przybliżonej wartości przedsiębiorstwa. Niniejsza wycena dąży do określenia szacunkowej wartości w drodze zastosowania następujących metod wyceny: metody zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych (...), metody wartości skorygowanej aktywów netto. Biegły podniósł także, że przy ustalaniu wartości majątku komercjalizowanego przedsiębiorstwa winno się stosować taką metodę, która pozwoli na ustalenia bez opierania się o rzeczy przyszłe i niepewne. W sporządzonej opinii wartość przedsiębiorstwa

ustalona metodą (...) czyli metodą wartości skorygowanej aktywów netto wyniosła 1 130 715,19 zł. Zdaniem Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie najlepszą metodą dla wyliczenia wartości majątku nabywanego przedsiębiorstwa jest metoda wartości skorygowanej aktywów netto. Skarżąca spółka złożyła zarzuty do opinii dotyczące sposobu wyceny przedsiębiorstwa metodą (...). Zgodziła się z opinią w zakresie wyceny przedsiębiorstwa metodą (...). Organ rentowy nie złożył zarzutów do opinii. W związku z tym Sąd pierwszej instancji ustalił, iż w dacie 30 grudnia 2005r. Przedsiębiorstwo (...) posiadało wartość 1 130 715,19 zł.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie zasługuje na częściowe uwzględnienie. Spór dotyczy określenia wysokości przejętych przez (...) Sp. z o.o. zobowiązań składkowych Przedsiębiorstwa (...). Przywołał treść art. 31 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którym do należności z tytułu składek stosuje się odpowiednio: art. 12, art. 26, art. 29 § 1 i 2, art. 33, art. 33a, art. 33b, art. 51 § 1, art. 55, art. 59 § 1 pkt 1, 3, 4, 8 i 9, art. 60 § 1, art. 61 § 1, art. 62 § 1, 3-5, art. 72 § 1 pkt 1 i 4 i § 2, art. 73 § 1 pkt 1 i 5, art. 77b § 1 i 2, art. 91, art. 93, art. 93a-93c, art. 93e, art. 94, art. 97 § 1, art. 98 § 1 i 2 pkt 1, 2, 5 i 7, art. 100, art. 101, art. 105 § 1 i 2, art. 106 § 1 i 2, art. 107 § 1, 1a, i 2 pkt 2 i 4, art. 108 § 1 i 4, art. 110 § 1, § 2 pkt 2, § 3, art. 111 § 1-4 i 5 pkt 1, art. 112, art. 113, art. 114, art. 115, art. 116, art. 116a, art. 117, art. 118 § 1 i 2 oraz art. 119 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa. Do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne (art. 32 ww. ustawy). Zgodnie z treścią art. 93 § 1 osoba prawna zawiązana (powstała) w wyniku łączenia się: 1) osób prawnych, 2) osobowych spółek handlowych, 3) osobowych i kapitałowych spółek handlowych - wstępnie we wszelkie przewidziane w przepisach prawa podatkowego prawa i obowiązki każdej z łączących się osób lub spółek. Jak wynika z § 2 przepis § 1 stosuje się odpowiednio do osoby prawnej łączącej się przez przejęcie: 1) innej osoby prawnej (osób prawnych), 2) osobowej spółki handlowej (osobowych spółek handlowych). W przedmiotowej sprawie zastosowanie ma przepis art. 93e Ordynacji podatkowej. Przepisy art. 93-93d stosuje się w zakresie, w jakim odrębne ustawy, urnowy o unikaniu podwójnego opodatkowania oraz inne ratyfikowane umowy międzynarodowe, których stroną jest Rzeczpospolita Polska, nie stanowią inaczej. Treść art. 94 powoduje, że art. 93 § 1, art. 93d i art. 93e, z zastrzeżeniem art. 95, stosuje się również do nabywców przedsiębiorstw państwowych oraz do spółek, które na podstawie przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych nabyły lub przejęły te przedsiębiorstwa. Na mocy art. 95 § 1 odpowiedzialność nabywców lub spółek, o których mowa w art. 94, z tytułu: 1) odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych zlikwidowanego przedsiębiorstwa, 2) oprocentowania przypadających do zwrotu zaliczek naliczonego podatku od towarów i usług ograniczona jest do odsetek (oprocentowania) naliczonych do dnia wykreślenia przedsiębiorstwa z rejestru przedsiębiorstw państwowych. Lex specialis, o którym mowa w cyt. wyżej art. 93e to art. 47 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych. Przejęcie w wyniku prywatyzacji bezpośredniej zobowiązań przedsiębiorstwa państwowego powstałych przy prowadzeniu przedsiębiorstwa, nie wymaga zgody wierzycieli. Kupujący lub przejmujący przedsiębiorstwo jest odpowiedzialny za zobowiązania przedsiębiorstwa państwowego. Odpowiedzialność kupującego lub przejmującego przedsiębiorstwo ogranicza się do wartości przedsiębiorstwa według stanu z chwili nabycia, a według cen z chwili zaspokojenia wierzyciela. Ustawa prywatyzacyjna nie określa, w jaki sposób nabywca przedsiębiorstwa może realizować swoje uprawnienia do ograniczenia odpowiedzialności za długi nabytego przedsiębiorstwa Ponadto, art.47 ust. 2 ustawy, który statuuje odpowiedzialność nabywcy za zobowiązania przedsiębiorstwa państwowego, nie różnicuje w żaden sposób zobowiązań cywilnoprawnych i publicznoprawnych, zatem w oparciu o ten przepis nie jest uprawnionym twierdzenie organu rentowego, że jego wierzytelność z tytułu składek jest uprzywilejowana w stosunku do innych wierzytelności. Wszystkie wierzytelności podlegają ograniczeniu przewidzianemu w tym przepisie. Gdyby było inaczej, ustawodawca mający przecież przymiot racjonalnego, ewentualne wyjątki niewątpliwie przewidziałby wprost w przepisach ustawy o komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na stanowisko Sądu Najwyższego zaprezentowane w uzasadnieniu wyroku z dnia 24 kwietnia 2014 r. do sygn. akt III CSK 182/13 oddalającego skargę kasacyjną spółki, że zgodnie z art. 24 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne podlegają zaspokojeniu w drodze

postępowania egzekucyjnego w administracji, a zgodnie z art. 31 tej ustawy, do należności z tytułu składek stosuje się między innymi art. 94, 108 § 1 i 4 oraz 112 Ordynacji podatkowej. W świetle art. 93 i 94 Ordynacji podatkowej nabywca przedsiębiorstwa państwowego wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki podatkowe (składkowe) nabytej osoby prawnej, co dotyczy też nabycia na podstawie ustawy o komercjalizacji przedsiębiorstw, a zatem wysokość tego zobowiązania jest także ograniczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 47 ust. 2 tej ustawy. Stwierdził ponadto, że zgodnie z art. 28a ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, w przypadku przejścia obowiązku objętego administracyjnym tytułem wykonawczym na następcę prawnego zobowiązanego, postępowanie egzekucyjne jest kontynuowane, a dokonane czynności egzekucyjne pozostają w mocy, jednakże podjęcie dalszych czynności egzekucyjnych może nastąpić dopiero po wystawieniu przez wierzyciela nowego tytułu wykonawczego przeciwko następcy i skierowaniu go do organu egzekucyjnego wraz z dokumentem urzędowym wykazującym przejście dochodzonego obowiązku na następcę prawnego. Procedura ta ma zastosowanie także do nabywcy przedsiębiorstwa na podstawie przepisów ustawy o komercjalizacji przedsiębiorstw. Dalsza egzekucja administracyjna zobowiązań składkowych nabytego przedsiębiorstwa może być prowadzona przeciwko nabywcy dopiero po wydaniu przez ZUS w formie decyzji administracyjnego tytułu wykonawczego określającego wysokość zobowiązań nabywcy. Decyzja taka podlega zaskarżeniu i w tym postępowaniu ustalana jest wysokość zobowiązania nabywcy przedsiębiorstwa z uwzględnieniem zasad przewidzianych w art. 47 ust. 2 ustawy o komercjalizacji przedsiębiorstw. Pomimo braku odesłania w art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych ma w tej sprawie zastosowania art. 95 §1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa, zgodnie z którym odpowiedzialność nabywców lub spółek, o których mowa w art. 94 z tytułu odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych i likwidowanego przedsiębiorstwa, ograniczona jest do odsetek naliczonych do dnia wykreślenia przedsiębiorstwa z rejestru przedsiębiorstw państwowych. Nabywca przedsiębiorstwa państwowego jest zatem obowiązany do opłacenia odsetek za zwłokę liczonych od nieopłaconych składek tylko do dnia wykreślenia tego przedsiębiorstwa z Krajowego Rejestru Sądowego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd pierwszej instancji przyjął, że wartość przedsiębiorstwa (...) ustalona na kwotę 1 130 715,19 zł jest wyższa niż należności składkowe określone w zaskarżonej decyzji. Ewentualne spłaty tych należności w trakcie trwania postępowania nie mają wpływu na zasadność wydanej decyzji. Kwestia uprawnień do ograniczenia zakresu odpowiedzialności za przejęte długi także nie wpływa na ustalenie ich wysokości, albowiem jest to kwestia, która jest realizowana w postępowaniu egzekucyjnym.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., uznając częściowo odwołanie za zasadne, a w pozostałym zakresie oddalił odwołanie. O kosztach orzekł zgodnie z art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 ust.1 i 2 oraz § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013r., poz. 490 ze zm.), zasądzając od odwołującej się spółki na rzecz organu rentowego kwotę 7200 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, uwzględniając wkład pracy pełnomocnika organu rentowego w przyczynienie się do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia sprawy.

Apelację od przedmiotowego wyroku złożyła odwołująca się spółka - (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.. Zaskarżając wyrok w części, to jest co do pkt I w zakresie, w którym Sąd Okręgowy stwierdził wysokość przejętych przez P. zobowiązań Przedsiębiorstwa (...)z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne w kwocie 540.484,71 zł, na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 59.737,26 zł oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w kwocie 64.232,42 zł oraz w zakresie, w którym Sąd Okręgowy oddalił odwołanie Spółki, jak również pkt II zawierający orzeczenie o kosztach procesu. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego:

1. niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy na skutek naruszenia przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a to naruszenie art. 207 § 6 w zw. z art. 217 § 2 i 3 w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. polegającego na: bezpodstawnym pominięciu wszelkich dowodów z dokumentów przedłożonych przez Skarżącą, które nie były spóźnione, a zmierzały do wykazania okoliczności istotnych

dla rozstrzygnięcia sprawy: wysokości zobowiązań prywatnoprawnych Przedsiębiorstwa (...) na dzień 31 grudnia 2005 r. oraz wysokości zobowiązań zaspokojonych przez P.; wysokości zobowiązań publicznoprawnych Przedsiębiorstwa (...) na dzień 31 grudnia 2005 r. oraz wysokości zobowiązań zaspokojonych przez P.; wysokości zaspokojonych przez P. zobowiązań Przedsiębiorstwa (...) wobec ZUS, co skutkowało oddaleniem odwołania w części, podczas gdy wnioski dowodowe skarżącej zostały zgłoszone w czasie właściwym, natomiast ww. okoliczności mają istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, bowiem ustalenie sumy zobowiązań Przedsiębiorstwa (...) oraz wysokości zaspokojonych zobowiązań publicznoprawnych i prywatnoprawnych przez P. ma decydujące znaczenie dla ustalenia, czy P. ponosi w dalszym ciągu odpowiedzialność za zobowiązania Przedsiębiorstwa (...) przy zastosowaniu art. 47 ust. 2 zd. 2 ustawy z 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (dalej: „u.k.p.”), jak również dla ustalenia powyższego istotne znaczenie ma fakt dotychczasowego zaspokojenia należności ZUS przez P. w kwocie 725.194,20 zł;

2. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego w sprawie oraz brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, w tym pominięcie dowodów z dokumentów przedłożonych przez skarżącą oraz naruszenie art. 230 k.p.c. w zw. z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, które to uchybienia skutkowały: błędnym ustaleniem stanu faktycznego poprzez przyjęcie, że wysokość przejętych przez P. zobowiązań Przedsiębiorstwa Państwowego (...) z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne wyniosła kwotę 540.484,71 zł, na ubezpieczenie zdrowotne kwotę 59.737,26 zł, a na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych kwotę 64.232,42 zł, a w konsekwencji oddaleniem odwołania w części, podczas gdy ww. kwoty należności z tytułu składek, w całości zbieżne z kwotami wskazanymi w decyzji ZUS, były rezultatem błędnego księgowania przez ZUS spłat dokonanych przez P. w 2006 r. i w 2007 r., zaś prawidłowo ustalając stan faktyczny Sąd Okręgowy winien był określić wysokość zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne na kwotę 520.961,13 zł, na ubezpieczenie zdrowotne na kwotę 50.862,04 zł oraz na FP i FGŚP na kwotę 63.928,31 zł, co wynikało z arkuszy E. przedłożonych przez skarżącą przy piśmie przygotowawczym z 6 października 2015 r., które niezasadnie zostały pominięte przez Sąd Okręgowy, jak również wyliczenie P. nie zostało zakwestionowane przez ZUS;

3. naruszenie art. 365 § 1 k.p.c. w zw. z art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. poprzez pominięcie wiążących Sąd Okręgowy wskazań zawartych w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2014 r., sygn. akt III CSK 182/13, w sytuacji gdy uprzednio postanowieniem z 19 grudnia 2008 r. Sąd Okręgowy zawiesił postępowanie z uwagi na fakt, że rozstrzygnięcie sprawy zależało od wyniku innego toczącego się postępowania o ustalenie zakresu odpowiedzialności P. za zobowiązania Przedsiębiorstwa (...) które ostatecznie zostało rozstrzygnięte wyrokiem SN, co skutkowało oddaleniem odwołania w części, podczas gdy prawidłowo stosując art. 365 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy winien był w niniejszej sprawie zastosować art. 47 ust. 2 u.k.p., bowiem Sąd Najwyższy wiążąco wskazał, że dalsza egzekucja administracyjna zobowiązań składkowych nabytego przedsiębiorstwa może być prowadzona przeciwko nabywcy dopiero po wydaniu przez ZUS w formie decyzji administracyjnego tytułu wykonawczego określającego wysokość zobowiązań nabywcy. Decyzja taka podlega zaskarżeniu, strona powodowa zaskarżyła wydaną w stosunku do siebie decyzję w tym przedmiocie. W tym postępowaniu ustalana jest wysokość zobowiązania nabywcy przedsiębiorstwa z uwzględnieniem zasad przewidzianych w art. 47 ust. 2 u.k.p.;

4. naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. polegające na sporządzeniu uzasadnienia zaskarżonego wyroku w sposób nieodpowiadający wymogom wynikającym ze wskazanego przepisu, w szczególności: brak jednoznacznego wyjaśnienia, z jakich względów Sąd Okręgowy przyjął wysokość zaległości składkowych P. w kwotach odpowiadających kwotom z decyzji ZUS, zaś nie uznał za poprawne wyliczeń skarżącej w tym zakresie, w szczególności w sytuacji, gdy Sąd I instancji uznał, że odsetki ustawowe od tych składek mają być naliczane wyłącznie do 29 czerwca 2006 r.; brak wyjaśnienia, z jakich przyczyn Sąd Okręgowy pominął wszelkie dowody z dokumentów przedłożonych przez skarżącą celem wykazania okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy; brak wyjaśnienia podstawy prawnej zaskarżonego wyroku wraz z przytoczeniem przepisów prawa, a w szczególności: z jakich względów spłaty zobowiązań publicznoprawnych i prywatnoprawnych Przedsiębiorstwa (...) dokonane przez P. nie mają wpływu na zasadność wydanej decyzji ZUS; z jakich przyczyn Sąd Okręgowy nie zastosował w sprawie art. 47 ust. 2 u.k.p. przyznającego P. uprawnienie do ograniczenia zakresu odpowiedzialności za przejęte długi Przedsiębiorstwa (...), podczas gdy Sąd Okręgowy winien był sporządzić uzasadnienie zaskarżonego wyroku w sposób umożliwiający

odtworzenie toku rozumowania przeprowadzonego przez Sąd, w tym jasno i precyzyjnie określić ustalony stan faktyczny wraz z wszystkimi istotnymi okolicznościami oraz oceną całego zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie, jak również skrupulatnie wyjaśnić podstawę prawną rozstrzygnięcia z przytoczeniem zastosowanych przepisów prawa;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego:

1. naruszenie art. 47 ust. 2 u.k.p. w zw. z art. 93e ord.pod. w zw. z art. 94 ord.pod. poprzez niezastosowanie tego przepisu w niniejszej sprawie skutkujące przyjęciem, że kwestia uprawnienia P. do ograniczenia zakresu swojej odpowiedzialności za przejęte zobowiązania Przedsiębiorstwa (...) nie wpływa na ustalenie wysokości zobowiązań składkowych wobec ZUS i winna być realizowana w postępowaniu egzekucyjnym, podczas gdy stosując art. 47 ust. 2 u.k.p. w zw. z art. 93e ord.pod. w zw. z art. 94 ord.pod. Sąd Okręgowy winien był ustalić, że wskutek spłacenia przez P. zobowiązań publicznoprawnych i prywatnoprawnych ponad wartość nabywanego przedsiębiorstwa (...), P. nie ponosi już odpowiedzialności względem ZUS za zaległości składkowe Przedsiębiorstwa (...)

W oparciu o powyższe zarzuty apelująca spółka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I poprzez zmianę zaskarżonej decyzji i ustalenie, że (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. nie ponosi odpowiedzialności za składki do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jako następcą prawny Przedsiębiorstwa (...). Z siedzibą w L. to jest składki: na ubezpieczenia społeczne z tytułu różnic składek za grudzień 2003 r., od kwietnia 2004 r. do sierpnia 2004 r., od listopada 2004 r. do sierpnia 2005 r. oraz nieopłaconych składek za okres od września 2005 r. do grudnia 2005 r., odsetki ustawowe liczone na dzień 29 czerwca 2006 r. i koszty upomnień; na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu różnic składek za okres od grudnia 2004 r. do sierpnia 2005 r. oraz nieopłaconych składek za okres od września 2005 r. do grudnia 2005 r., odsetki ustawowe liczone na dzień 29 czerwca 2006 r. i koszty upomnień; na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych z tytułu składek za sierpień 2004 r. i listopad 2004 r. oraz nieopłaconych składek za okres od grudnia 2004 r. do grudnia 2005 r., odsetki ustawowe liczone na dzień 29 czerwca 2006 r. i koszty upomnień, ewentualnie, w przypadku uznania przez Sąd Apelacyjny, że Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy, na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Na mocy art. 382 k.p.c. strona skarżąca podtrzymała wnioski dowodowe o dopuszczenie i przeprowadzenie przez Sąd Apelacyjny dowodów z pominiętych przez Sąd Okręgowy dokumentów: a) analityki kont P. z widniejącymi wpłatami w dniu 11 grudnia 2006 r. na rzecz komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Legionowie do sprawy I KM 1659/05 (kwota 250.130,00 zł) wraz z wezwaniem otrzymanym od tegoż Komornika (sygn. I KM 1659/05) w dniu 30 listopada 2006 r. (data wpływu do P.) - k. 245-246; b) wyciągu z rachunku bankowego P. w Banku (...) S.A. z okresu 7 grudnia 2006 r. - 20 grudnia 2006 r. z widniejącą wpłatą na rzecz ZUS kwoty 20.000,00 zł w dniu 15 grudnia 2006 r. - k. 248; c) adnotacji ZUS na zestawieniu zaległości (...), dotyczącym spłaty przez P. w dniu 27 grudnia 2006 r. kwoty 59.352,90 zł tytułem zaległych składek (...) (k.118 verte, akta ZUS załączone do akt sprawy sądowej, (...)); d) fragmentu wyciągu z rachunku bankowego P. w Banku (...) z 6 marca 2007 r. - k.250-252 na okoliczność wysokości zaspokojonych przez P. zobowiązań Przedsiębiorstwa (...)wobec ZUS; e) zestawienie zobowiązań Przedsiębiorstwa (...) wobec kontrahentów (44 podmioty) według stanu na dzień 31 grudnia 2005 r.; f) wydruki analityk kont kontrahentów oraz potwierdzenia przelewów bankowych dokonanych przez P. na okoliczność wysokości zobowiązań prywatnoprawnych Przedsiębiorstwa (...)na dzień 31 grudnia 2005 r. oraz wysokości zobowiązań zaspokojonych przez P.; g) zestawienie zobowiązań publicznoprawnych Przedsiębiorstwa (...)według stanu na dzień 31 grudnia 2005 r.; h) wydruki analityk kont, potwierdzenia przelewów bankowych dokonanych przez P., polecenia księgowania, postanowienia organów administracji publicznej o zaliczeniu wpłat P. na poczet zaległości publicznoprawnych na okoliczność wysokości zobowiązań publicznoprawnych Przedsiębiorstwa (...) na dzień 31 grudnia 2005 r. oraz wysokości zobowiązań zaspokojonych przez P.; i) zadłużenie według P. z tytułu składek wraz z odsetkami wyliczonymi na dzień 29.06.2006 r. - arkusz (...) (k. 276); j) wyliczenie odsetek na dzień 29.06.2006 r. - arkusz (...) (k. 278-298); k) zadłużenie według ZUS z tytułu składek wraz z odsetkami wyliczonymi na dzień 31.12.2007 r. - arkusz (...) (k. 300) na okoliczność wysokości łącznego zadłużenia P. względem ZUS za zaległości Przedsiębiorstwa (...) z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz FP i

FGŚP. W każdym przypadku apelująca wniosła o zasądzenie od ZUS na rzecz P. zwrotu kosztów procesu (wraz z kwotą uiszczoną opłaty skarbowej od pełnomocnictwa), w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje, według norm prawem przepisanych.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniosł o jej oddalenie oraz zasądzenie na jego rzecz od odwołującej się spółki koszty postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny ustalił i rozważył, co następuje.

Apelacja okazała się uzasadniona.

Niniejsze postępowanie zostało zainicjowane odwołaniem od decyzji z dnia 31 grudnia 2007 r., w której organ rentowy stwierdził przeniesienie obowiązku zapłaty zobowiązań z tytułu nieopłaconych składek Przedsiębiorstwa (...) na następcę prawnego - (...) Sp. z o.o. oraz stwierdził wysokość przejętych zobowiązań z tytułu nieopłaconych składek w łącznej kwocie 853 293,19 zł. Przedmiot rozpoznawanej sprawy - wyznaczony treścią zaskarżonej decyzji oraz odwołania - dotyczy odpowiedzialności odwołującej się spółki za wymienioną w tej decyzji należność składkową przejętego przez spółkę przedsiębiorstwa państwowego i obejmuje ustalenie zakresu tej odpowiedzialności według reguł określających odpowiedzialność następców prawnych prywatyzowanych przedsiębiorstw państwowych. Bezsporny był bowiem fakt, iż skarżąca spółka jest następcą prawnym przedsiębiorstwa państwowego, które posiadało zadłużenie względem organu rentowego, a tym samym jako nabywca tego przedsiębiorstwa przejęła odpowiedzialność za owe zadłużenie na zasadach wyznaczonych przez przytoczone i omówione przez Sąd pierwszej instancji przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r., poz. 1540) w powiązaniu z regulacją art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, w myśl którego kupujący lub przejmujący przedsiębiorstwo jest odpowiedzialny za zobowiązania przedsiębiorstwa państwowego; odpowiedzialność kupującego lub przejmującego przedsiębiorstwo ogranicza się do wartości przedsiębiorstwa według stanu z chwili nabycia, a według cen z chwili zaspokojenia wierzyciela. Na obecnym etapie procesu jako okoliczność niesporną należy uznać wartość nabytego przez skarżącą spółkę przedsiębiorstwa, oszacowaną przez biegłego rzeczoznawcę majątkowego na kwotę 1.130.715,19 zł według metody wartości skorygowanej aktywów netto ((...)), którą Sąd pierwszej instancji przyjął jako miarodajną i w konsekwencji ustalił, że w dacie 30 grudnia 2005 r. Przedsiębiorstwo (...) przedstawiało wartość 1.130.715,19 zł. Organ rentowy nie zakwestionował przeprowadzonej przez biegłego wyceny przedsiębiorstwa, ani też ustaleń Sądu Okręgowego dotyczących wartości prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego przejętego przez stronę odwołującą się. Sedno sporu w fazie postępowania apelacyjnego koncentruje się zatem na zagadnieniach odnoszących się do zakresu odpowiedzialności skarżącej spółki za zobowiązania nabytego przedsiębiorstwa państwowego oraz możliwości i sposobu zrealizowania ograniczenia tej odpowiedzialności do wartości nabytego przedsiębiorstwa. Po pierwsze, jako kwestia wstępna rozważenia wymaga możliwość zastosowania w niniejszym postępowaniu przepisu art. 47 ust. 2 powołanej wyżej ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, które jest postępowaniem rozpoznawczym, toczącym się z odwołania od decyzji organu rentowego. Organ rentowy, a w ślad za nim Sąd Okręgowy wskazuje w tej materii jako właściwą drogę środki prawne przysługujące dłużnikowi w ramach postępowania egzekucyjnego. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, zaprezentowane przez Sąd pierwszej instancji rozwiązanie, wykluczające zastosowanie przepisu art. 47 ust. 2 ww. ustawy w postępowaniu odwoławczym, nie jest trafne. Powyższym problemem ubocznie zajmował się Sąd Najwyższy w sprawie cywilnej o sygn.. III CSK 182/14, toczącej się z powództwa skarżącej spółki o ustalenie zakresu jej odpowiedzialności wobec wszystkich pozwanych wierzycieli za długi przejętego przedsiębiorstwa państwowego w świetle postanowień art. 47 ust. 2 powołanej wyżej ustawy. W uzasadnieniu wyroku kończącego postępowanie w tejże sprawie analizował sposób i tryb, w jakim nabywca może zrealizować przyznaną mu w powyższym przepisie gwarancję ograniczonej odpowiedzialności za długi nabytego przedsiębiorstwa. Stwierdził, że nabywca przedsiębiorstwa obowiązany jest samodzielnie obliczyć, w oparciu o zasady odpowiedzialności przewidziane w art. 47 ust. 2 ww. ustawy kwotę jego zobowiązania wobec każdego z wierzycieli przejętego przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem ograniczenia odpowiedzialności nabywcy i wypłacić tę należność. Gdyby w ocenie wierzyciela była to kwota zbyt niska i wytoczyłby on sprawę o resztę należności, nabywca przedsiębiorstwa w takim procesie miałby możliwość obrony z powołaniem się na ograniczenie

odpowiedzialności przewidziane w art. 47 ust. 2 tej ustawy i wówczas ustalony byłby zakres jego odpowiedzialności wobec konkretnego wierzyciela. Jednocześnie Sąd Najwyższy wskazał, że jeżeli wierzyciel posiadałby już tytuł egzekucyjny wobec nabytego przedsiębiorstwa, nabywcy służyłaby obrona w postępowaniu o nadanie przeciw niemu klauzuli wykonalności, przewidziana w art. 792 k.p.c. w zw. z art. 47 ust. 2 powołanej wyżej ustawy, natomiast gdyby istniał już tytuł wykonawczy przeciwko nabytemu przedsiębiorstwu albo przeciwko jego nabywcy, nabywcy służyłoby powództwo przeciwegzekucyjne przewidziane w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. W odniesieniu do zadłużenia składkowego względem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Sąd Najwyższy zaznaczył, iż wysokość tego zobowiązania także jest ograniczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 47 ust. 2 ww. ustawy. Składki na ubezpieczenie społeczne obowiązany jest odprowadzać w odpowiedniej wysokości sam zobowiązany, a jeżeli wystąpią zaległości w tym zakresie, egzekucja prowadzona jest w trybie postępowania egzekucyjnego w administracji. Według art. 28a ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, w przypadku przejścia obowiązku objętego administracyjnym tytułem wykonawczym na następcę prawnego zobowiązanego, postępowanie egzekucyjne jest kontynuowane a dokonane czynności egzekucyjne pozostają w mocy, jednakże podjęcie dalszych czynności egzekucyjnych może nastąpić dopiero po wystawieniu przez wierzyciela nowego tytułu wykonawczego przeciwko następcy i skierowaniu go do organu egzekucyjnego wraz z dokumentem urzędowym wykazującym przejście dochodzonego obowiązku na następcę prawnego. Dalsza egzekucja administracyjna zobowiązań składkowych nabytego przedsiębiorstwa może być prowadzona przeciwko nabywcy dopiero po wydaniu przez ZUS w formie decyzji administracyjnego tytułu wykonawczego określającego wysokość zobowiązań nabywcy. Decyzja taka podlega zaskarżeniu i skoro spółka (...) zaskarżyła wydaną w stosunku do siebie decyzję w tym przedmiocie, to w tymże postępowaniu ustalana jest wysokość zobowiązania nabywcy przedsiębiorstwa z uwzględnieniem zasad przewidzianych w art. 47 ust. 2 ww. ustawy. Z kolei, po skierowaniu administracyjnego tytułu wykonawczego do egzekucji administracyjnej dłużnikowi służy zarzut przewidziany w art. 33 § 1 pkt 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, to jest zarzut nieistnienia obowiązku wskazanego w tytule wykonawczym, co obejmuje też zarzut istnienia tego obowiązku w niższej wysokości. W świetle przywołanych powyżej wywodów Sądu Najwyższego nie budzi zatem wątpliwości możliwość i powinność zastosowania w niniejszym postępowaniu odwoławczym ograniczenia odpowiedzialności nabywcy prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego, przewidzianego w art. 47 ust. 2 ustawy o prywatyzacji i komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych. Ze względu na treść zaskarżonej decyzji w przedmiotowej sprawie ocenie podlega bowiem nie tylko istnienie zaległości składkowej względem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wysokość tego zadłużenia według stanu na dzień wydania tej decyzji (31 grudnia 2017 r.), ale także zakres odpowiedzialności skarżącej spółki limitowany przez treść art. 47 ust. 2 ww. ustawy. W tym kontekście zauważyć trzeba, że odwołująca się spółka sukcesywnie dokonywała spłat zobowiązań nabytego przedsiębiorstwa państwowego w okresie poprzedzającym wydanie zaskarżonej decyzji (okoliczność niekwestionowana przez organ rentowy). Skoro w postępowaniu odwoławczym analizie podlega stan istniejący w momencie wydania kontrolowanej decyzji, to przy ocenie prawidłowości tej decyzji nie można abstrahować od wpłat zrealizowanych przez spółkę przed datą decyzji. Chybione jest przesuwanie badania kwestii wysokości dokonanych spłat i w konsekwencji ograniczenia zakresu odpowiedzialności do wartości przejętego przedsiębiorstwa na etap postępowania egzekucyjnego. Trudno wyobrazić sobie, aby organ egzekucyjny dokonywał oszacowania wartości przedsiębiorstwa oraz przeprowadzał rozliczenie wpłat na poczet poszczególnych należności, dokonanych w okresie poprzedzającym wydanie tytułu wykonawczego. W rozpatrywanym przypadku, zważywszy na fakt, iż do uregulowania części zadłużenia doszło przed datą wydania zaskarżonej w przedmiotowym procesie decyzji, ocena zasadności tej decyzji w ramach postępowania rozpoznawczego nie może zostać oderwana od ustalenia z jednej strony wartości sprywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego, a z drugiej strony wysokości uregulowanego przez spółkę zadłużenia, rzecz jasna z uwzględnieniem stanu rzeczy z daty wydania kontrolowanej decyzji. Na gruncie art. 47 ust. 2 powołanej wyżej ustawy, te dwa elementy przesądzają o zakresie odpowiedzialności skarżącej spółki za zadłużenie składkowe wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Kolejne, objęte sporem zagadnienie łączy się ze sposobem interpretacji unormowania zawartego w art. 47 ust. 2 ww. ustawy w odniesieniu do kwestii, czy przyjęte w tym przepisie ograniczenie odpowiedzialności do wartości przedsiębiorstwa dotyczy wszystkich wierzytelności, czy też każdego zobowiązania oddzielnie. Organ rentowy oraz Sąd pierwszej instancji stanęły na stanowisku, iż skarżąca spółka ponosi odpowiedzialność za należność składkową określoną w decyzji, gdyż nie przekracza ona wartości sprywatyzowanego przedsiębiorstwa, bez względu na wysokość zaspokojonych przez skarżącą spółkę pozostałych wierzytelności. Sąd Apelacyjny nie podziela tego poglądu.

Zaakceptowanie prezentowanej przez Sąd Okręgowy oraz organ rentowy tezy uczyniłoby z gwarancji przewidzianej w art. 47 ust. 2 powołanej wyżej ustawy rozwiązanie iluzoryczne w sytuacji wielości wierzytelności w wysokości nieprzewyższającej oddzielnie wartości przedsiębiorstwa, a łącznie przewyższającej taką wartość. W takim przypadku, każdy z wierzycieli mógłby dochodzić zaspokojenia swoich roszczeń do wartości prywatyzowanego przedsiębiorstwa, a tym samym nabywca zostałby zmuszony do uregulowania wszystkich zobowiązań poprzednika prawnego w istocie bez górnego limitu, co stanowi zaprzeczenie instytucji ograniczenia odpowiedzialności nabywcy za długi przejętego przedsiębiorstwa do jego wartości. Celem ustawodawcy niewątpliwie było stworzenie gwarancji dla nabywców prywatyzowanych przedsiębiorstw państwowych, że zadłużenie przedsiębiorstwa jako całość nie będzie przez nich spłacane powyżej wartości nabytego przedsiębiorstwa, co stanowiło zachętę do włączenia się w proces prywatyzacji. Sytuacja, gdy prywatyzowane przedsiębiorstwo państwowe w chwili jego nabycia przez prywatny podmiot miało tylko jednego wierzyciela, bądź wszystkie zobowiązania mieściły się granicach wartości tego przedsiębiorstwa, stanowiło wyjątek, a tylko w takim przypadku zaaprobowanie poglądu organu rentowego i Sądu pierwszej instancji pozwalałoby nabywcy na skorzystanie z dobrodziejstwa płynącego z art. 47 ust. 2 tej ustawy, zgodnie z celem tej regulacji oraz założeniem racjonalnie działającego prawodawcy. Konkludując stwierdzić trzeba, że zastosowanie ograniczenia odpowiedzialności nabywcy do wartości prywatyzowanego przedsiębiorstwa należy odnieść do całości zadłużenia tego przedsiębiorstwa, a nie jednostkowego wierzyciela. Ustaloną przez Sąd Okręgowy wartość prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego należy potraktować jako limitującą odpowiedzialność odwołującej się spółki za zadłużenie nabytego przedsiębiorstwa, obejmujące wszystkie wierzytelności. W konsekwencji powyższego aktualizuje się konieczność zestawienia ze sobą wartości prywatyzowanego przedsiębiorstwa z wysokością zaspokojonych przez skarżącą spółkę zobowiązań tego przedsiębiorstwa. W obecnym stadium postępowania żadna ze stron nie neguje oszacowanej przez biegłego rzeczoznawcę majątkowego wartości prywatyzowanego Przedsiębiorstwa (...) w kwocie 1 130 715,19 zł. Niezbędne stało się zatem ustalenie wysokości zadłużenia sprywatyzowanego przedsiębiorstwa, które zostało spłacone przez skarżącą spółkę przed datą wydania zaskarżonej decyzji. Sąd pierwszej instancji nie poczynił ustaleń w tej materii, pomimo iż dysponował dokumentacją przedłożoną przez odwołującą się spółkę, którą bezzasadnie pominął przy rekonstrukcji stanu faktycznego. Sąd drugiej instancji dopuścił dowód z tej dokumentacji, wyszczególnionej w pkt V apelacji i w oparciu o zawarte w niej informacje uzupełnił obraz okoliczności faktycznych niniejszej sprawy, zauważając iż organ rentowy nie zgłaszał zastrzeżeń wobec przedstawionych przez spółkę zestawień zobowiązań publicznoprawnych i prywatnoprawnych oraz dowodów spłat części tych zobowiązań, ani w ramach postępowania pierwszoinstancyjnego, ani w fazie postępowania apelacyjnego, choćby w odpowiedzi na apelację. Organ rentowy nie zakwestionował również dokonanego przez odwołującą się spółkę wyliczenia należności składkowych względem ZUS (zakładającego rozliczenie odsetek za zwłokę na dzień 29 czerwca 2006 r.), podważając jedynie sposób naliczenia odsetek (w zaskarżonej decyzji odsetki za zwłokę zostały obliczone na dzień 31 grudnia 2007 r. wraz z informacją, iż dalsze odsetki będą naliczone do dnia zapłaty włącznie). W związku z tym - bazując na dostarczonej przez skarżącą spółkę dokumentacji - Sąd Apelacyjny tytułem uzupełnienia stanu faktycznego rozpoznawanej sprawy ustalił, że zaległości publicznoprawne prywatyzowanego przedsiębiorstwa (...) na dzień 31 grudnia 2005 r. stanowiły kwotę 3 848 084,38 zł, w tym na rzecz ZUS 1 274 717,67 zł, natomiast należności prywatnoprawne w tym czasie wynosiły łącznie 598 675,50 zł (dowód: zestawienie zobowiązań publicznoprawnych i prywatnoprawnych (...) według stanu na dzień 31 grudnia 2005 r. dołączone do pisma procesowego z dnia 23 września 2015 r.; koperta k. 266 a.s.). Skarżąca spółka do dnia 6 marca 2007 r. uregulowała zadłużenie publicznoprawne łącznie w kwocie 3 466 601,08 zł, w tym na rzecz ZUS w kwocie 725 194,20 zł (dowód: wydruki analityk kont, potwierdzenia przelewów bankowych dokonanych przez P., polecenia księgowania, postanowienia organów administracji publicznej o zaliczeniu wpłat P. na poczet zaległości publicznoprawnych załączone do pisma z dnia 23 września 2015 r. - koperta k. 266 a.s.; analityki kont P. z widniejącymi wpłatami w dniu 11 grudnia 2006 r. na rzecz komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Legionowie do sprawy I KM 1659/05 - kwota 250.130,00 zł wraz z wezwaniem otrzymanym od tegoż Komornika, sygn. I KM 1659/05 - k. 245-246 a.s.; wyciąg z rachunku bankowego P. w Banku (...) S.A. z okresu 7 grudnia 2006 r. - 20 grudnia 2006 r. z widniejącą wpłatą na rzecz ZUS kwoty 20.000,00 zł w dniu 15 grudnia 2006 r. - k.248 a.s.; adnotacja ZUS na zestawieniu zaległości (...) dotyczącym spłaty przez P. w dniu 27 grudnia 2006 r. kwoty 59.352,90 zł tytułem zaległych składek k.118 verte akta ZUS (...); fragment wyciągu z rachunku bankowego P. w Banku (...) z 6 marca 2007 r. - k. 250-252 a.s.). Zobowiązania prywatnoprawne spłacone przez odwołującą się spółkę wyniosły łącznie 580 422,22 zł (dowód: wydruki analityk kont kontrahentów

oraz potwierdzenia przelewów bankowych dokonanych przez P. załączone do pisma z dnia 23 września 2015 r. - koperta k. 266 a.s.). Po zsumowaniu zaspokojone przez spółkę (...) wierzytelności nabytego przedsiębiorstwa państwowego stanowią kwotę 4 047 023,30 zł. Zadłużenie składkowe względem organu rentowego wraz z odsetkami naliczonymi na dzień 29 czerwca 2006 r. (data wykreślenia przedsiębiorstwa z rejestru) przedstawia się następująco: składki na ubezpieczenie społeczne w kwocie 578 012,33 zł (w tym należność główna 520 961,13 zł, odsetki w wysokości 57 016 zł i koszty upomnień 35,20 zł); składki na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 54 424,24 zł (w tym należność główna 50 862,04 zł, odsetki w wysokości 3 527 zł i koszty upomnień 35,20 zł) oraz składki na FP i FGŚP w kwocie 72 209,71 zł (w tym należność główna 63 928,31 zł, odsetki w wysokości 8 167 zł i koszty upomnień 114,40 zł), co po zsumowaniu łącznie stanowi 704 646,28 zł (dowód: arkusz (...) dołączony do pisma procesowego z dnia 6 października 2015r. przedstawiający zadłużenie z tytułu składek wraz z odsetkami wyliczonymi na dzień 29.06.2006r. - k. 276 a.s.; arkusz (...)dotyczący wyliczenia odsetek na dzień 29.06.2006r. - k. 278-298 a.s.). Wysokość zobowiązań składkowych wobec organu rentowego wraz z odsetkami naliczonymi na dzień 31 grudnia 2007 r. wynosi 853 293,19 zł (dowód: arkusz (...) przedstawiający zadłużenie według ZUS z tytułu składek wraz z odsetkami obliczonymi na dzień 31.12.2007r. - k. 300 a.s.). Różnica pomiędzy przeprowadzonym przez skarżącą spółkę wyliczeniem zaległości składkowych, a kwotą zadłużenia wskazaną w zaskarżonej decyzji wynika z naliczenia przez spółkę odsetek jedynie za okres do 29 czerwca 2006 r., podczas gdy określona przez organ rentowy kwota jest efektem rozliczenia dokonanych przez spółkę wpłat w części na poczet odsetek naliczonych do dnia 31 grudnia 2007 r., czyli bez ograniczenia czasowego przyjętego przez spółkę, zaaprobowanego zresztą przez Sąd Okręgowy. W tej materii Sąd pierwszej instancji wykazał się niekonsekwencją, gdyż w sentencji zaskarżonego wyroku stwierdził wysokość przejętych zobowiązań z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych z odsetkami liczonymi na dzień 29 czerwca 2006 r. (odsetki zgodnie ze stanowiskiem odwołującej się spółki), nie weryfikując równocześnie kwot poszczególnych należności składkowych, które w kontrolowanej decyzji zostały określone po rozliczeniu wpłat na odsetki obliczone na dzień 31 grudnia 2007 r., czyli bez przyjętego przez Sąd ograniczenia czasowego. Powyższa niekonsekwencja i niespójność zaskarżonego wyroku nie wywiera jednak wpływu na rozstrzygnięcie rozpoznawanej sprawy. W obliczu przedstawionych powyżej, uzupełnionych ustaleń faktycznych nie budzi bowiem wątpliwości, iż zaspokojone przez spółkę (...) wierzytelności nabytego przedsiębiorstwa państwowego w kwocie 4 047 023,30 zł przekraczają wartość tego przedsiębiorstwa, oszacowaną przez biegłego rzeczoznawcę majątkowego na kwotę 1 130 715,19 zł według metody wartości skorygowanej aktywów netto ((...)), a nawet ustaloną metodą mieszaną ((...)) na kwotę 3 275 000 zł. Nie ma racji organ rentowy wskazując na preferencyjne potraktowanie przez odwołującą się spółkę zobowiązań prywatnoprawnych oraz niezachowanie pierwszeństwa zaspokojenia zobowiązań publicznoprawnych. Przepis art. 47 ust. 2 powołanej wyżej ustawy nie ustala zasad pierwszeństwa określonych kategorii wierzytelności, czego nie można domniemywać wobec braku wyraźnej regulacji ustawowej. Ponadto analiza dokonanych przez spółkę spłat pozwala na stwierdzenie, że spośród wszystkich zaspokojonych przez spółkę (...) wierzytelności nabytego przedsiębiorstwa państwowego w kwocie 4 047 023,30 zł, przeważającą część stanowiło zadłużenie publicznoprawne wynoszące 3 466 601,08 zł, w skład którego wchodzi zaległość składkowa na rzecz ZUS w kwocie 725 194,20 zł, tymczasem uregulowane wierzytelności prywatnoprawne stanowiły jedynie kwotę 580 422,22 zł. Brak jest zatem podstaw do stawiania skarżącej spółce zarzutu nierównomiernego zaspokajania poszczególnych zobowiązań.

Podsumowując Sąd Apelacyjny stwierdził, że skoro odwołująca się spółka przed datą wydania kontrolowanej w niniejszym postępowaniu decyzji uregulowała zobowiązania nabytego przedsiębiorstwa(...)o wysokości przekraczającej wartość nabytego przedsiębiorstwa, to nie ponosi odpowiedzialności za dalsze zadłużenie składkowe wymienione w powyższej decyzji. W związku z tym - uwzględniając apelację - zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji oraz poprzedzając go decyzję organu rentowego, orzekając na mocy art. 386 § 1 k.p.c.

W konsekwencji weryfikacji rozstrzygnięcia co do meritum sporu należało dokonać modyfikacji orzeczenia w przedmiocie kosztów postępowania pierwszoinstancyjnego, a to poprzez zasądzenie na rzecz skarżącej spółki od organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego - według zasady odpowiedzialności za wynik sprawy z art. 98 k.p.c. - w wysokości 3 600 zł, przewidzianej w § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy

prawnej udzielonej z urzędu (t. jedn. Dz.U. z 2013r., poz. 461 - w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia odwołania).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu z art. 98 k.p.c. (analogicznie jak miało to miejsce w przypadku kosztów postępowania pierwszoinstancyjnego), zasądzając od organu rentowego na rzecz skarżącej spółki kwotę 4 080 zł, na którą składała się uiszczona przez nią opłata od apelacji w wysokości 30 zł (art. 36 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych; tekst jedn. Dz.U. z 2021r., poz. 2257 - w wersji obowiązującej w momencie wniesienia apelacji) oraz koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym w kwocie 4 050 zł, obliczonej przy zastosowaniu § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 - w brzmieniu obowiązującym w dacie złożenia apelacji).

Grażyna Wiśniewska Agata Pyjas-Luty Dariusz Płaczek